

การศึกษาโวหารภาพพจน์ในบทเพลงจีน : รายการเพลง
“เพลงจีน Tik Tok”

A Study of Figures of Speech in Chinese Song Lyrics:
A Playlist of Tik Tok Chinese Songs

ณัฐกานินธุ์ นิจรมย์¹ และจตุวิทย์ แก้วสุวรรณ^{2*}

Natthakhanin Nicharom¹ and Chatuwit Kaewsuwan²

Received: October 2, 2024

Revised: December 30, 2024

Accepted: December 31, 2024

CHOPHAYOM JOURNAL

¹ สาขาจีนธุรกิจ วิทยาลัยนานาชาติภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยเกริก

¹ Department of Business Chinese, China International Language
and Culture College, Krirk University

¹(E-mail: natthakhanin.nic@krirk.ac.th)

² ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities, Kasetsart
University

²(E-mail: fhumcwk@ku.ac.th)

*Corresponding Author

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงจีนจากรายการเพลง “เพลงจีน Tik Tok” โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโวหารภาพพจน์ทั้งภาษาไทยและภาษาจีน และแบ่งประเภทโวหารภาพพจน์ตามประเภทที่มีปรากฏร่วมกันระหว่างภาษาไทยและภาษาจีน ซึ่งแบ่งได้ 4 ประเภท คือ 1) อุปมา 2) บุคลาธิษฐาน 3) นามนัย และ 4) อธิพจน์ และได้รวบรวมเพลงจากรายการเพลง (Playlists) “เพลงจีน Tik Tok” จากแอปพลิเคชัน Spotify จำนวน 17 เพลง ผลการศึกษาพบว่า โวหารภาพพจน์ประเภท 1) อุปมา มีจำนวน 12 เพลง คิดเป็นร้อยละ 70.59 โดยมักจะปรากฏคำเชื่อมในการเปรียบเทียบ 2 คำ คือคำว่า 像 ที่แปลว่าเหมือน และคำว่า 如 แปลว่า ราวกับ 2) ประเภทบุคลาธิษฐาน จำนวน 6 เพลง คิดเป็นร้อยละ 35.29 3) ประเภทนามนัย จำนวน 11 เพลง คิดเป็นร้อยละ 64.71 โดยส่วนใหญ่เพลงจีนจะใช้คำที่แสดงหรือสื่อความหมายที่คนส่วนใหญ่เข้าใจหรือรู้กันอยู่เดิมแล้ว และ 4) ประเภทอธิพจน์ จำนวน 13 เพลง คิดเป็นร้อยละ 76.47 การใช้โวหารภาพพจน์ประเภทอธิพจน์มักจะกล่าวเกินจริง เกินปกติกว่าความเป็นจริงในโลก ซึ่งการกล่าวเกินจริงส่วนใหญ่จะปรากฏในบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก ความผิดหวัง ความเศร้าโศกเสียใจ ซึ่งโวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงจีนเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงความคิด มุมมองด้านต่าง ๆ ของชาวจีน และยังแสดงให้เห็นการเลือกใช้คำเปรียบเทียบ คำแทนความหมาย ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติของประเทศจีนอีกด้วย

คำสำคัญ : โวหารภาพพจน์, เพลงจีน, แอปพลิเคชัน Tik Tok

Abstract

This research aims to study the metaphorical expressions found in Chinese songs from the "Chinese Tik Tok Songs" playlist. It applies the concept of metaphors relevant to both Thai and Chinese

languages and categorizes metaphorical expressions based on the types that are commonly shared between Thai and Chinese. These categories include 1) similes, 2) personification, 3) metonymy, and 4) hyperbole. The study collected songs from the "Chinese Tik Tok Songs" playlist on the Spotify application, totaling 17 songs. The study found that metaphorical expressions of type 1) similes account for 12 songs, making up 70.59%, often featuring connecting words for comparison, such as the words 像 (xiàng) meaning "like" and 如 (rú) meaning "like" or "similar to". Type 2) personification includes 6 songs, representing 35.29%. Type 3) metonymy comprises 11 songs, making up 64.71%, with most Chinese songs using words that express or convey meanings widely known or understood by the public. Lastly, type 4) hyperbole consists of 13 songs, representing 76.47%. The use of hyperbolic metaphorical expressions often goes beyond reality and is more exaggerated than what is typically experienced in the real world. Such hyperbolic expressions are frequently found in songs related to love, disappointment, sadness, and sorrow. These metaphorical expressions in Chinese songs reflect various perspectives and viewpoints of the Chinese people, showcasing their choice of comparative words and expressions that align with their way of life, culture, and nature.

Keyword: Figures of Speech, Chinese Songs, Tik Tok Applications

บทนำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายว่า

หมายถึง [เพลง] น. สำเนียงขับร้อง ทำนองดนตรี กระบวนวิธีรำดาบรำทวน เป็นต้น ชื่อการร้องแก่กัน มีชื่อต่าง ๆ เช่น เพลงปรบไก่ เพลงฉ่อย เป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เพลงเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีความสวยงามที่ใช้ในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของผู้คนออกมาเป็นบทเพลง และใส่ทำนอง จังหวะให้เกิดความไพเราะและสร้างความเพลิดเพลินในการฟัง และบางบทเพลงยังสะท้อนถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมประจำท้องถิ่นนั้น ๆ รวมไปถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ อีกด้วย นอกจากนี้เพลงแต่ละเพลงยังมีคุณค่าทางวรรณศิลป์ที่งดงามซ่อนอยู่ในเพลงนั้น ๆ อีกด้วย กล่าวคือบางบทเพลงมักจะใช้กลวิธีการประพันธ์ที่น่าสนใจ เพื่อให้เพลงเกิดความไพเราะ เช่น การเล่นเสียง เล่นคำ และการใช้โวหารภาพพจน์ เป็นต้น

โวหารภาพพจน์ หมายถึง ถ้อยคำที่เป็นสำนวนโวหาร ทำให้นึกเห็นเป็นภาพ ถ้อยคำที่มีการเรียบเรียงอย่างมีชั้นเชิงโวหาร มีเจตนาให้มีประสิทธิภาพต่อความคิด ความเข้าใจ ให้จินตนาการและถ่ายทอดอารมณ์ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งกว่าการบอกเล่าที่ตรงไปตรงมา ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า figure of speech (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ซึ่งในปัจจุบันเพลงแต่ละเพลงยังมีปรากฏการใช้โวหารภาพพจน์ประเภทต่าง ๆ ในบทเพลง ไม่ว่าจะเป็นเพลงไทยหรือเพลงสากลก็ตาม ยังปรากฏการใช้โวหารภาพพจน์อยู่ เพื่อทำให้เพลงเหล่านั้นสามารถสื่อถึงอารมณ์เพลง และทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามเนื้อหาและความหมายของบทเพลงนั้น ๆ ได้อย่างมีอรรถรส

เพลงในประเทศไทยมีเพลงที่หลากหลายทำนอง หลากหลายประเภท เช่น เพลงสตริง เพลงลูกกรุง เพลงป๊อป เพลงร็อค เพลงลูกทุ่ง เพลงสากล เป็นต้น และเพลงยังเป็นที่สื่อที่ได้รับความนิยมมากของคนในสังคมไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน และพบการฟังเพลงของคนในทุก ๆ ช่วงวัย ตั้งแต่เด็กไปจนถึงวัยชรา เนื่องจากเพลงช่วยจรรโลงใจและสร้างความเพลิดเพลินให้กับผู้ฟังได้ง่าย และในปัจจุบันในยุคที่มีการใช้งานอินเทอร์เน็ต เป็นยุคที่ผู้คนในสังคมนิยมใช้สื่อสังคมหรือโซเชียลมีเดีย (Social Media) มากขึ้นในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

การฟังเพลง การคัดสรรเพลงในการฟังยังเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างง่ายดาย เนื่องจากการเข้าถึงการฟังเพลงนั้นไม่ยุ่งยากเหมือนกับในอดีตที่ผ่านมา กล่าวคือ ผู้คนในปัจจุบันสามารถหาเพลงฟังผ่านสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ และรวมถึงการเข้าถึงแอปพลิเคชันที่ใช้ในการฟังเพลงได้อย่างรวดเร็วทันใจและง่ายได้อีกด้วย

ในปัจจุบันมีช่องทางในการฟังเพลงให้เลือกฟังมากมายและหลากหลายช่องทาง ทั้งในสื่อเก่าและสื่อใหม่ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อโซเชียลมีเดียและแอปพลิเคชันในการฟังเพลง เป็นต้น ซึ่งแอปพลิเคชันในการฟังเพลงและค้นหาเพลงที่ได้รับความนิยมในคนไทยนั้นมีหลากหลายมาก เช่น Youtube Music TiK Tok Apple Music Joox Deezer Music และ Spotify เป็นต้น ซึ่งแต่ละในแอปพลิเคชันก็จะมีการใช้งานที่แตกต่างกันออกไปรวมถึงการจัดรายการเพลงที่แตกต่างกัน ผู้ฟังสามารถเลือกใช้ได้ตามความชอบและความสนใจของตนเองได้ โดยแอปพลิเคชันในการฟังเพลงที่ได้รับความนิยมมากในปี พ.ศ.2566 นี้ ได้แก่ แอปพลิเคชัน Spotify (Mybest , 2566) ซึ่งแอปพลิเคชันที่ใช้ในการฟังเพลงที่มีผู้ใช้งานในการฟังเพลงมากที่สุด เนื่องจากแอปพลิเคชันนี้มีความหลากหลายของเพลง มีเพลงที่ครบครันทุกหมวดไม่ว่าจะเป็นเพลงไทย เพลงสากล เพลงจีน เพลงเกาหลี เพลงละติน หรือแม้กระทั่งเพลงบรรเลงต่าง ๆ ก็ยังมีจัดไว้ในแอปพลิเคชันนี้ นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่ครองใจและดึงดูดผู้ใช้งานฟังเพลงก็คือ ผู้ใช้งานสามารถสร้างหรือออกแบบรายการเพลง (Playlists) ที่ตนเองชื่นชอบเป็นของตนเองได้ และในขณะเดียวกันแอปพลิเคชันนี้ยังมีรายการเพลง ที่ครบครันและหลากหลายให้เลือกฟัง ผู้ฟังสามารถฟังเพลงแบบปิดหน้าจอและดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันไปพร้อมกับการฟังเพลงได้อีกด้วย

แอปพลิเคชัน Spotify เป็นแอปพลิเคชันที่รวบรวมบทเพลงไว้อย่างหลากหลายทั้งเพลงไทยและเพลงสากล โดยหนึ่งในเพลงสากลที่เป็นที่นิยมในชาวไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันก็คือ เพลงจีน ซึ่งเพลงจีน หมายถึง เพลงที่เป็นของคนชนชาติจีน มีคำร้อง เนื้อร้องเป็นภาษาจีน ส่วนทำนองของเพลงจีนนั้นจะขึ้นอยู่กับประเภทของเพลง ซึ่งทำนองเพลงจีนนั้นมีทั้งที่เป็นทำนองดนตรี

แบบจีนสมัยโบราณและผสมผสานกับดนตรีสากลแบบสมัยใหม่ เพลงจีนในปัจจุบันยังได้รับความนิยมมากในประเทศไทย ยิ่งด้วยการเข้ามาของแอปพลิเคชัน Tik Tok ยิ่งทำให้เพลงจีนได้รับความนิยม เพลงที่นิยมในประเทศจีน ก็ถูกเผยแพร่ผ่านแอปพลิเคชัน Tik Tok ไปยังประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยด้วย เนื่องจากแอปพลิเคชัน Tik Tok เป็นแอปพลิเคชันที่สร้างสรรค์และพัฒนาโดยชาวจีน และมีชาวไทยจำนวนมากใช้งานแอปพลิเคชันนี้ เมื่อมีเพลงที่เป็นกระแสจากภาพยนตร์ ซีรีส์ หรือรายการต่าง ๆ เกิดขึ้น ผู้คนก็จะนำมาทำเป็นคลิปสั้นเผยแพร่ในแอปพลิเคชัน Tik Tok ทำให้เพลงนั้น ๆ โด่งดัง เกิดความนิยมและแพร่หลายอย่างรวดเร็ว ดังนั้นรายการเพลงหลาย ๆ เพลงในแอปพลิเคชัน Spotify จึงได้รวบรวมเพลงดังที่ได้รับความนิยมจากแอปพลิเคชัน Tik Tok มาจัดหมวดหมู่และสร้างเป็นรายการเพลงสำหรับเล่นรายการเพลงดังจาก Tik Tok ได้อย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์ภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงจีนจากรายการเพลง “เพลงจีน Tik Tok”

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงจีนจากรายการเพลง “เพลงจีน Tik Tok”

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยได้สำรวจเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิเคราะห์ภาพพจน์ทั้งภาษาไทยและภาษาจีน โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลเนื้อหาบทเพลงและข้อมูลเพลงจีนจากรายการเพลง (Playlist) ที่มีชื่อว่า “เพลงจีน Tik Tok” ในแอปพลิเคชัน Spotify ซึ่งเป็นรายการเล่นเพลงที่ได้รับการกดถูกใจจากผู้ฟังสูงถึง 11,170 ครั้ง โดยรายการเพลงนี้มีจำนวนเพลงทั้งสิ้น 17 เพลง
2. อ่านและสรุปความหมายของบทเพลงจำนวน 17 เพลง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ชื่อเพลงและนักร้องในรายการเพลง เพลงจีน Tik Tok

ลำดับ	ชื่อเพลง	นักร้อง
1	芒种	赵方婧
2	心如止水	Ice paper
3	空空如也	Ren Ran
4	丢了你	井胧
5	雾里	姚六一
6	飞鸟和蝉	Ren Ran
7	风月	Ren Ran, Xun
8	朱砂	Zhang Bichen
9	如故	Zhang Bichen
10	隔岸	姚六一
11	时光背面的我	刘至佳, 韩瞳
12	告白气球	Jay Chou
13	千里之外	Jay Chou
14	相思豆	姬如雪
15	凉凉	Aska Yang, Zhang Bichen
16	美丽的神话	金喜善
17	滴仙	伊格赛听 · 叶里

3. วิเคราะห์บทเพลง และจัดแบ่งบทเพลงตามไวยากรณ์ภาพพจน์ในแต่ละประเภท ตามแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ภาพพจน์ในภาษาไทยของ สุจริต เพียรชอบ (2539) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับไวยากรณ์ภาพพจน์ในภาษาจีนของ Huijuan (2023) และ Hong (2022) ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของไวยากรณ์ภาพพจน์ที่มีร่วมกันในภาษาไทยและภาษาจีนได้ ดังนี้

3.1 อุปมา คือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง มีคำที่ใช้เชื่อมสิ่งที่เปรียบเทียบกัน

3.2 บุคลาธิษฐาน คือ ภาพพจน์ที่กล่าวถึง สิ่งไม่มีชีวิต ไม่มี

วิญญาณเสมือนเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีวิญญาณ

3.3 นามนัย เป็นภาพพจน์ที่เรียกชื่อสิ่งหนึ่งโดยใช้คำอื่นแทน ไม่เรียกตรง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นคำที่รู้จักกันทั่วไป และเมื่อกล่าวแล้วผู้คนก็จะเข้าใจได้โดยง่าย

3.4 อธิพจน์ คือ การกล่าวเกินจริง การกล่าวเกินจริงในคำประพันธ์ ทำให้ผู้อ่านเกิดความซาบซึ้ง เกิดความรู้สึก เกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์บทเพลงทั้ง 17 เพลง จากรายการเพลง “เพลงจีน Tik Tok” ในแอปพลิเคชัน Spotify ตามแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโวหารภาพพจน์ พบว่าในแต่ละบทเพลงปรากฏโวหารภาพพจน์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 โวหารภาพพจน์ในบทเพลง

ลำดับ	ชื่อเพลง	อุปมา	บุคลาธิษฐาน	นามนัย	อธิพจน์
1	芒种	/		/	
2	心如止水	/		/	/
3	空空如也			/	
4	丢了你				/
5	雾里	/		/	/
6	飞鸟和蝉	/	/	/	/
7	风月	/			
8	朱砂	/	/		/
9	如故	/		/	/
10	隔岸	/	/	/	/
11	时光背面的我	/		/	/
12	告自气球			/	/
13	千里之外	/	/	/	/
14	相思豆			/	/
15	凉凉		/		/
16	美丽的神话	/			/
17	谪仙	/	/		

จากตารางข้างต้น ผู้วิจัยจึงแบ่งประเภทโวหารภาพพจน์ที่มีร่วมกันระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน และยกตัวอย่างโวหารภาพพจน์ ที่ปรากฏในเนื้อหาของบทเพลงทั้ง 17 บทเพลง ดังต่อไปนี้

1. อุปมา เป็นการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง มีคำที่ใช้เชื่อมสิ่งที่เปรียบเทียบกัน จากการศึกษาพบว่ามีการใช้อุปมาในบทเพลงดังตัวอย่างนี้

- (1)“现在是黑夜白昼我都随便
像迷路的天鹅游失在水面
尽力去捕捉恶梦里的水片
不需要你的歌来帮我催眠”
(เพลง 心如止水)

จากเนื้อเพลงข้างต้นมีการเปรียบเทียบในข้อความที่กล่าวว่า“像迷路的天鹅游失在水面”หมายถึง เหมือนหงส์ที่ว่ายหลงทางอยู่บนผิวน้ำ ซึ่งมีการใช้คำว่า “像” หมายถึง คล้ายคลึงกับ เหมือนกับ (โดยในทางรูปภาพหรือภาพพจน์นั้นมีบางส่วนที่คล้ายคลึงกันหรือมีจุดร่วมกัน) (เกียรติชัย เอี่ยมวรเมธ, 2559) ในการอุปมาเปรียบเทียบ โดยในเนื้อเพลงข้างต้นนี้ มีความหมายว่า ตอนนี้ไม่ว่าจะเป็นเวลากลางวันหรือกลางคืน เขาก็เหมือนหงส์ที่ว่ายวนหลงทางอยู่บนผิวน้ำ ที่ทุ่มทะเลจับเศษซากในฝันร้าย และไม่ต้องการให้เพลงของเธอสะกดจิตเขา จากความหมายของเนื้อเพลงมีการเปรียบเทียบว่า ตัวแทนในบทเพลงมีพฤติกรรมเหมือนหงส์ที่ยังคงเวียนวนไล่หาอาหารในน้ำ แต่กลับได้เพียงเศษซากที่เป็นฝันร้ายจากเธอคนนั้น

- (2)“当白天像是电影
 我在这里 不倦演习
 看上去不费力气
 这种境地楚歌四地”
 (เพลง 雾里)

จากเนื้อเพลงข้างต้นมีการเปรียบเทียบในข้อความที่กล่าวว่า“当白天像是电影” หมายถึง ตอนกลางวันช่างเหมือนกับในหนัง ซึ่งมีการใช้คำว่า “像” ในการอุปมาเปรียบเทียบ โดยจากเนื้อเพลงข้างต้นนี้มีความหมายว่า เวลาที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นดังละครชีวิต ฉะนั้นอยู่ที่นี่แสดงอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย มองดูก็ครั้งก็ไม่เบื่อในสถานการณ์ที่ถูกล้อมไว้ทั้งสี่ด้านแบบนี้ จากความหมายของเนื้อเพลงมีการเปรียบเทียบว่า ช่วงเวลากลางวันหรือใจแต่ละวันที่เปลี่ยนแปลงไปของตัวแทนในเนื้อเพลงเปรียบเสมือนกับละครชีวิตที่เล่นในบทเดิมซ้ำ ๆ อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

- (3)“未完成的恋情停在回车键
 还挂心的人像风筝断了线
 说过的再见
 也就再也没有见”
 (เพลง 风月)

จากเนื้อเพลงข้างต้นมีการเปรียบเทียบในข้อความที่กล่าวว่า“还挂心的人像风筝断了线”หมายถึง คนที่ยังห่วงใยก็เหมือนกับสายป่านของวาวที่ขาดไป ซึ่งพบการอุปมาด้วยการใช้คำว่า“像”เปรียบเทียบคนที่ห่วงใยเป็นเหมือนกับสายป่านของวาวที่ขาดไป โดยจากเนื้อเพลงข้างต้นนี้

มีความหมายว่า ความรักที่ไม่สวยงามสมบูรณ์แบบจบลงเหมือนลื้อเกวียน คนที่ยังหวังใยก็เหมือนกับสายป่านของว้าวที่ขาดไป เขาเคยพูดว่าแล้วเจอกันใหม่ แต่สุดท้ายก็ไม่ได้พบกันอีกเลย จากความหมายของเนื้อเพลงมีการเปรียบเทียบว่า คนที่ยังหวังใยหรือยังรอคอยและไม่ลืมก็เปรียบเหมือนกับสายป่านของว้าวที่ถูกตัดขาดไป ซึ่งสายป่านของว้าว หากถูกตัดขาดไปก็ทำให้ว้าวนั้นไม่สามารถถอยขึ้นได้ เหมือนกับความรักที่ดำเนินต่อไปไม่ได้

2. บุคลาธิฐาน คือ ภาพพจน์ที่กล่าวถึง สิ่งไม่มีชีวิต ไม่มีวิญญาณเสมือนเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีวิญญาณ จากการศึกษาพบว่ามีการใช้โวหารภาพพจน์ประเภท บุคลาธิฐานในบทเพลง ดังตัวอย่างนี้

- (1) “我栖息的叶片
去不同的世界
却从不曾告别
沧海月的想念
羽化我昨天
在我成熟的笑脸”
(เพลง 飞鸟和蝉)

จากเนื้อเพลงข้างต้นในท่อนที่กล่าวว่า “沧海月的想念羽化我昨天” หมายถึง ความคิดถึงของเงาจันทร์ในทะเลก็เป็นเหมือนฉันในวันวาน พบการใช้โวหารภาพพจน์ประเภทบุคลาธิฐาน โดยในท่อนเพลงนี้ได้กล่าวถึงดวงจันทร์ เงาของดวงจันทร์ ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต แต่กล่าวให้มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนสิ่งมีชีวิต กล่าวคือ ในท่อนเพลงนี้ได้กล่าวว่า ดวงจันทร์นั้นมีความรู้สึก มีความคิดถึงเหมือนกับมนุษย์

(2) “风无涯染尽黄沙
问天下几朝繁华
皓月洒青山院下
灯下与你结发
岂管江山如画”

(เพลง 朱砂)

จากเนื้อเพลงข้างต้นในท่อนที่กล่าวว่า “风无涯染尽黄沙” หมายถึง สายลมที่ไร้จุดมุ่งหมายย่อมทลายเป็นสีทอง โดยจากท่อนเพลงนี้พบว่า มีการกล่าวถึง สายลม เป็นสิ่งไม่มีชีวิต ให้มีลักษณะเหมือนมีชีวิต กล่าวคือ ทำให้สายลมสามารถย้อมสีของผืนทรายได้ ซึ่งคล้ายคลึงกับลักษณะการกระทำของมนุษย์ที่สามารถย้อมสีสันหรือแต่งเติมสีสันให้กับสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น ผืนผ้า รูปวาด เป็นต้น

(3)..... “闻泪声入林 寻梨花白 只得一行 青苔
天在山之外 雨落花台 我两鬓斑白
闻泪声入林 寻梨花白 只得一行 青苔
天在山之外 雨落花台 我等你来”

(เพลง 千里之外)

จากเนื้อเพลงข้างต้นในท่อนที่กล่าวว่า “闻泪声入林 寻梨花白 只得一行 青苔” หมายถึง ได้ยินเสียงร่ำไห้ในป่า ในขณะที่ตามหาดอกกลีบลี แต่พบเพียงตะไคร่น้ำแถวหนึ่ง โดยจากท่อนเพลงนี้พบว่ามีการใช้โวหารภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน กล่าวคือท่อนเพลงได้กล่าวว่า เข้าป่าแล้วได้ยินเสียงร่ำไห้ ซึ่งป่าไม่ป็นสิ่งที่มีชีวิต แต่ไม่สามารถแสดงลักษณะอารมณ์

ได้เหมือนกับมนุษย์ แต่ในเนื้อเพลงก็กล่าวให้ป่าไม้มีลักษณะอารมณ์เลียนแบบมนุษย์

3. นามนัย เป็นภาพพจน์ที่เรียกชื่อสิ่งหนึ่งโดยใช้คำอื่นแทน ไม่เรียกตรง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นคำที่รู้จักกันทั่วไป จากการศึกษาพบว่ามีการใช้โวหารภาพพจน์ประเภทนามนัยในบทเพลง ดังตัวอย่างนี้

- (1) “白天和晚上都是冬夜
悲伤的到来我从不拒绝
反正亦是
空空空空如也”
(เพลง 空空如也)

จากเนื้อเพลงข้างต้นในท่อนที่กล่าวว่า “白天和晚上都是冬夜” หมายถึง กลางวันและกลางคืนก็เป็นเพียงคำคืนในฤดูหนาว โดยได้ใช้คำว่า “冬夜” ประกอบด้วยคำว่า 冬 หมายถึง ฤดูหนาว เหมือนตฤ (เอียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ, 2559) และ 夜 หมายถึง ราตรี กลางคืน (เอียร์ชัย เอี่ยมวรเมธ, 2559) รวมกันจึงหมายถึง คำคืนในฤดูหนาว ซึ่งใช้คำว่าฤดูหนาวในตอนคำคืนแทนความหมายของความเศร้าโศกเสียใจ เนื่องจากในฤดูหนาวเป็นฤดูที่แสดงให้เห็นความเหงา ความเศร้า ต้องการความอบอุ่นจากคนรอบข้าง ซึ่งความหมายในเนื้อเพลงกล่าวถึงความว่างเปล่า ความโดดเดี่ยว ต้องอยู่คนเดียว และเศร้าโศกเสียใจ จึงกล่าวได้ว่าไม่ว่าจะเป็นกลางวันหรือกลางคืนมันต่างก็คือคำคืนที่หนาวเหน็บในฤดูหนาว

- (2) “我习惯深埋雾里
自我较劲魂首分离
我喜欢埋在雾里
别被提起天黑再醒”
(เพลง 雾里)

จากเนื้อเพลงข้างต้นในท่อนที่กล่าวว่า “我习惯深埋雾里” หมายถึง ฉันจะซ่อนตัวในสายหมอก และ “我喜欢埋在雾里” หมายถึง ฉันชอบหลบซ่อนตัวในสายหมอก ในท่อนเพลงนี้ได้ใช้คำว่า “雾” หมายถึง หมอก (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2559) เป็นตัวแทนความหมายของอารมณ์หรือชีวิตที่ขุ่นมัว นอกจากนี้ หมอกยังแสดงออกถึงความทรงจำที่สวยงามที่ได้เลือนลางหายไปจากชีวิต ซึ่งจากความหมายของบทเพลงกล่าวถึงตัวแทนในบทเพลงที่ยังคงคิดถึงความทรงจำที่สวยงาม อยู่กับบรรยากาศเดิม ๆ ซ้ำ ๆ พุดคุยกับตัวเอง หลบซ่อนอยู่ในความทรงจำที่เคยสวยงาม ไม่สนใจสิ่งอื่นใด แม้โลกภายนอกจะงดงามเพียงใดก็ตาม ก็จะมีอยู่ในสายหมอกแห่งความเศร้าต่อไป

- (3) “灰色的情绪被我吸进心的里面
才发现你是我的微光
我们好像站在了两颗心的对立面
但彼此却又相互张望”
(เพลง 时光背面的我)

จากเนื้อเพลงข้างต้นในท่อนที่กล่าวว่า “灰色的情绪被我吸进心的里面” หมายถึง อารมณ์สีเทาถูกดูดเข้าไปในหัวใจของฉัน โดยใช้คำว่า “灰色” หมายถึง สีเทา อุปมาว่าท้อแท้และผิดหวัง (เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ, 2559)

ซึ่งสี่เทาแทนความหมายของความทุกข์ ความเศร้าหมอง และจากความหมายของเนื้อเพลงข้างต้นได้กล่าวถึง อารมณ์สี่เทา หรืออารมณ์เศร้าโศกที่ได้ถูกดูดเข้าไปในหัวใจของตัวแทนในบทเพลง และรู้ว่าเธออีกคนคือแสงที่ริบหรี่ เหมือนเขาทั้งสองยืนอยู่กันคนละฟากฝั่งของหัวใจ ทำได้แค่จ้องมองกันเพียงเท่านั้น

4. อธิพจน์ คือ การกล่าวเกินจริง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความซาบซึ้ง เกิดความรู้สึก เกิดอารมณ์คล้อยตามไปด้วย จากการศึกษาพบว่ามีการใช้โวหารภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐานในบทเพลง ดังตัวอย่างนี้

- (1) “可为你 一跃而下
染红我忍痛的爱
江山滚滚浮华
刀剑戎马”

(เพลง 如故)

จากเนื้อเพลงข้างต้นในท่อนที่กล่าวว่า “江山滚滚浮华刀剑戎马” หมายถึง ข้ามภูเขาและผืนแผ่นดินและควมบ้าเถิดกระบี่ ซึ่งในท่อนเพลงดังกล่าวได้กล่าวเกินจริงในการควมบ้าเถิดกระบี่ข้ามแม่น้ำ ข้ามภูเขา เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความวุ่นวายในโลกใบนี้ ซึ่งในความเป็นจริงทุกชีวิตอาจจะต้องพบเจออุปสรรคได้ แม้จะข้ามน้ำข้ามทะเลในบางครั้งก็อาจจะมีอุปสรรคความวุ่นวายเกิดขึ้นได้เสมอ

- (2) “就这般望着你 难免我愁悠
除你我禽鸟连花草 成双荡悠悠
你呀你冻我心房酸我眼眶一生的伤
你呀你彼岸观望置身一旁一生两望”

(เพลง 隔岸)

จากเนื้อเพลงข้างต้นในท่อนที่กล่าวว่า “就这般望着你 难免我愁悠” หมายถึง จะมองท่านอยู่ตรงนี้ ต่อให้ใจขาดแตกสลายก็ตาม ซึ่งในท่อนเพลงนี้ได้กล่าวเกินจริง นั่นคือ จะรอคอยมองท่านอยู่ที่เดิม ต่อให้ใจของเขาจะแตกสลายไปก็จะอยู่รอคอยเฝ้ามอง ซึ่งเป็นการอธิพจน์ และความหมายของเนื้อเพลงนี้คือ การรอคอยอีกคน อาลัยอาวรณ์ในความรัก เฝ้ารอคอยอีกคนในอีกฝั่งหนึ่งและจะรออยู่ตลอดไป

- (3) “Walking on the roof
为心跳的节奏
是不是会暂停 在时间的尽头
说不完的话 找不完的借口”
(เพลง 心如止水)

จากเนื้อเพลงข้างต้นในท่อนที่กล่าวว่า “Walking on the roof为心跳的节奏,是不是会暂停在时间的尽头” หมายถึง เดินอยู่บนหลังคาเพื่อให้หัวใจเต้นเป็นจังหวะ และจะหยุดเดินชั่วคราวได้หรือไม่เมื่อเดินไปถึงสุดขอบโลก ซึ่งจากท่อนเพลงนี้มีการใช้โวหารภาพพจน์ประเภทอธิพจน์ คือ การกล่าวเกินจริง กล่าวคือ เนื้อเพลงได้กล่าวว่าจะเดินไปเรื่อย ๆ ไปจนถึงสุดขอบโลก และหยุดเดินชั่วคราว ซึ่งในความจริงโลกมีลักษณะเป็นทรงกลม และไม่สามารถเดินเท้าไปสุดขอบโลกได้

สรุปผล

จากการศึกษาโวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในบทเพลงจีนจากรายการเพลง “เพลงจีน Tik Tok” ศึกษาพร้อมกับแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโวหารภาพพจน์ที่มีร่วมกันระหว่างภาษาไทยและภาษาจีน ทำให้สามารถแบ่งโวหารภาพพจน์เป็น 4 ประเภท คือ อุปมา บุคลาธิษฐาน นามนัยและอธิพจน์ ซึ่งผลการศึกษา

พบว่า เพลงทั้งหมด 17 เพลง จากรายการเพลง “เพลงจีน Tik Tok” พบใช้ ไวยากรณ์ภาพพจน์ ดังนี้ 1) อุปมา จำนวน 12 เพลง คิดเป็นร้อยละ 70.59 โดยพบว่าคำที่ใช้ในการอุปมาส่วนใหญ่คือคำว่า 像 ที่แปลว่าเหมือน และคำว่า 如 แปลว่า ราวกับ 2) บุคลาธิษฐาน จำนวน 6 เพลง คิดเป็นร้อยละ 35.29 โดยพบว่าในไวยากรณ์ภาพพจน์ประเภทนี้ในเพลงจีนจะนิยมกล่าวถึงสิ่งที่มีในธรรมชาติ ให้แสดงอารมณ์ และมีความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกันกับมนุษย์ เพื่อสื่ออารมณ์ถึงผู้ฟังเพลงยิ่งขึ้น และ 3) นามนัย จำนวน 11 เพลง คิดเป็นร้อยละ 64.71 การใช้ นามนัยในเพลงจีนส่วนใหญ่จะใช้คำแทนความหมายที่คนส่วนใหญ่รู้ความหมาย และการสื่อถึงความหมายนั้น ๆ เช่น การใช้คำว่า 灰色 สีเทา 雨 ฝน 雾 หมอก สื่อความหมายแทนอารมณ์เศร้าโศก ความทุกข์ ความเสียใจ เป็นต้น และ 4) อธิพจน์ จำนวน 13 เพลง คิดเป็นร้อยละ 76.47 การใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์ประเภทอธิพจน์มักจะกล่าวเกินจริง เกินปกติกว่าความเป็นจริงในโลก เช่น หัวใจ แตกสลาย รอคอยไปตลอดกาล เดินข้ามน้ำข้ามทะเล เป็นต้น

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาไวยากรณ์ภาพพจน์ที่ปรากฏใน บทเพลงจีนจากรายการเพลง “เพลงจีน Tik Tok” ผลการศึกษาพบว่า เพลง ทั้งหมด 17 เพลง จากรายการเพลง “เพลงจีน Tik Tok” พบใช้ไวยากรณ์ภาพพจน์ ดังนี้ 1) อุปมา จำนวน 12 เพลง คิดเป็นร้อยละ 70.59 โดยพบว่าคำที่ใช้ในการอุปมาส่วนใหญ่คือคำว่า 像 ที่แปลว่าเหมือน และคำว่า 如 แปลว่า ราวกับ ซึ่ง สอดคล้องกับสุจิต เพียรชอบ (2539) ที่กล่าวว่า อุปมาคือการเปรียบเทียบสิ่ง หนึ่งว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยมีคำที่ใช้เชื่อมสิ่งที่เปรียบเทียบกันได้แก่ เหมือน เปรียบ ราว รวกับ 2) บุคลาธิษฐาน จำนวน 6 เพลง คิดเป็นร้อยละ 35.29 โดยพบว่าในไวยากรณ์ภาพพจน์ประเภทนี้ในเพลงจีนจะนิยมกล่าวถึงสิ่งที่มีในธรรมชาติ ให้แสดงอารมณ์ และมีความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกันกับมนุษย์ เพื่อสื่ออารมณ์ถึง ผู้ฟังเพลง ซึ่งสอดคล้องกับอิงอร สุพันธุ์วนิช (2554) ที่กล่าวว่าการใช้ภาพพจน์

ช่วยให้สื่อความและสื่ออารมณ์ได้มากยิ่งขึ้น 3) นามนัย จำนวน 11 เพลง คิดเป็นร้อยละ 64.71 การใช้นามนัยในเพลงจีนส่วนใหญ่จะใช้คำแทนความหมายที่คนส่วนใหญ่รู้ความหมายและการสื่อถึงความหมายนั้น ๆ เช่น การใช้คำว่า 灰色 สื่อเทา 雨 ผ่น 雾 หมอก สื่อความหมายแทนอารมณ์เศร้าโศก ความทุกข์ ความเสียใจ เป็นต้น และ 4) อธิพจน์ จำนวน 13 เพลง คิดเป็นร้อยละ 76.47 การใช้โวหารภาพพจน์ประเภทอธิพจน์มักจะกล่าวเกินจริง เกินปกติกว่าความเป็นจริงในโลก เช่น หัวใจแตกสลาย รอคอยไปตลอดกาล เดินข้ามน้ำข้ามทะเล เป็นต้น ทั้งนี้การใช้โวหารภาพพจน์ประเภทนี้ ก็เพื่อสื่อถึงอารมณ์ของผู้ฟัง ให้รู้สึกคล้อยตามและเข้าถึงอารมณ์เพลง ซึ่งสอดคล้องกับสมเกียรติ รัชสมบัติ (2551) ที่กล่าวว่า อติพจน์หรืออธิพจน์ หมายถึง การกล่าวเกินจริงเป็นภาพพจน์ที่เกิดจากความคิดของกวีที่ต้องการย้ำความรู้สึกที่มีต่อความหมายนั้นให้เห็นเป็นเรื่องสำคัญหรือยิ่งใหญ่ ซึ่งการเน้นย้ำหรือตอกย้ำความรู้สึกในความหมายนั้น ๆ จะทำให้ผู้ฟังเคลิบเคลิ้มและคล้อยตามอารมณ์เพลงได้ ทั้งนี้จากการศึกษาโวหารภาพพจน์ที่ปรากฏในเพลงจีนเหล่านี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงความคิด มุมมองด้านต่าง ๆ ของชาวจีน เช่น ในด้านความรัก ชาวจีนที่จะนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในธรรมชาติของประเทศจีนมาเปรียบเทียบกับหรือมาเป็นตัวแทนความรู้สึกของตนเองในบทเพลง ซึ่งมักจะสะท้อนถึงภูมิศาสตร์ของประเทศที่มีทั้งภูเขาและทะเล หรือดอกไม้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในประเทศจีน อาทิ ดอกบัว ดอกสาหล่า เป็นต้น นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงวรรณศิลป์ทั้งดงามของภาษาจีนที่มีความสละสลวย มีความเปรียบ มีคำหลากหลายความหมาย คำความหมายเดียวกัน และมีคำที่ให้ความหมายทั้งดงาม จนกระทั่งทำให้บทเพลงจีนมีความลึกซึ้ง สร้างภาพในจินตนาการ และส่งผ่านอารมณ์อย่างทรงพลังอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเพลงที่อยู่ในรายการเพลง (Play list) เพลงจีน Tik Tok จากแอปพลิเคชัน Spotify ในครั้งต่อไปควรมีการศึกษา

เพลงเงินจากแหล่งข้อมูลหรือแอปพลิเคชันการฟังเพลงอื่น ๆ เพื่อความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษากลวิธีทางภาษาหรือศึกษาเพลงเงิน Tik Tok ด้วยแนวคิดอื่น ๆ เพิ่มเติม

บรรณานุกรม

เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2559). *พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่*. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม : ภาพพจน์ ไวยากรณ์ และกลการประพันธ์*. กรุงเทพฯ: คอมพิวเตอร์.

_____. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊ค.

สมเกียรติ รักษ์มณี. (2551). *ภาษาวรรณศิลป์*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: สายน้ำใจ.

สุจริต เพียรชอบ. (2539). *ศิลปะการใช้ภาษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

อิงอร สุพันธุ์วนิช. (2554). *วรรณกรรมวิจารณ์ : ร้อยกรองปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.

Huijuan,Wang. (2566). *Research on rhetorical figures in novels and their English Translation Taking "Mr. Blue Robe" as an example*. (Master's thesis, School of Foreign Languages, Yunnan Agricultural University).

Mybest. (2566). *10 อันดับฟังเพลงออนไลน์ แอปไหนดี ปี 2023 เพลงเยอะฟัง Offline ได้*. ค้นเมื่อ 10 เมษายน 2566, จาก <https://th.my-best.com/49657>.